

ЗАСПАНИЙ ЯНЕК

Жив собі один швець і мав сина, якого називали не інакше, як заспанним Янеком. Вивчився він шевському ремеслу і послухався батькової поради та й подався в світ набратись досвіду. Йшов дорогою цілий день і стомився. Прийшов до якоїсь корчми. А коли почало смеркатись, постелив купу сіна біля стодоли та й славно там заснув.

Увечері приїхали до корчми багато селян на возах, розпрягли й завели коней до стайні на ночівлю. При цьому кожен з них бачив Янека, який спав на сіні біля стодоли та ще й голосно хропів.

Рано-вранці, коли селяни запрягли коней, заспаний Янек ще лежав на сіні і голосно похропував. І тоді каже один селянин-жартун до інших: «Знаєте що, а заберімо цього сплюха з собою. Я маю порожню бочку, покладімо його туди, закриймо – і бочку на воза». Інші селяни посміхнулись на таку пропозицію, взяли бочку, засунули туди Янека, закрили її, поклали на віз і поїхали.

Їхали вони, їхали, аж приїхали до великого лісу, і довго не могли виїхати з нього, підганяли коней. При цьому бочка з Янеком випала з воза так, що ніхто не бачив, бо їхали швидко. Аж тоді Янек прокинувся і не міг зрозуміти, що з ним сталося. Довго він пролежав у бочці й дивився на світ Божий через отвір для чіпа. Гірко йому було, бо не знав, як вибратися звідти і що з ним далі буде. Молився він цілий день і виглядав свого щастя в ту єдину діру.

Аж раптом бачить, як із високого схилу прямо на нього біжить зграя вовків. Душа хлопця опустилась у самісінькі п'ятки. Янек завмер, заляк, аж не дихав. Коли тварини прибігли до бочки, то почали її обнюхувати, вити і ска-

вчати, бо зачули людський дух. А Янек тим часом у бочці вкрився холодним смертельним потом. Потім один вовк засунув свій хвіст в діру для чіпа – такий, видно, звичай мала ця зграя. Янек, коли це побачив, подумав: певно, прийшла його остання година. Але що мав робити: йти з цього світу і не боротись? Щоб про нього люди потім говорили, що він слабак і нікчемний боягуз? Набрився він сили і як справжній герой почав оборонятись. Схопив обома руками вовчий хвіст, стиснув кулаки, адже йшлося про життя або смерть. Вовк, відчувши, що його вхопили за хвіст, почав його витягувати назад, але Янек тримав міцно й не випускав. Вовк завив від болю так, що вся зграя перелякалася і ну тікати. Тоді і цей вовк, хвіст якого тримав хлопець, також кинувся навтьоки, волочачи бочку з полоненим у ній хлопцем за собою. А Янекові в бочці вже вчувалися пісні, наче святі йому співали в останні хвилини життя. Вовк біг, а бочка волочилась за ним, підстрибувала на пеньках і ямах так сильно, що врешті-решт упала і розсипалася на дрібні дощечки. Аж тут Янек відчув, ніби в нього гора з плечей звалилась, відпустив вовчий хвіст, а переляканий вовк що є сили дременув у ліс.

А Янек роздумував, що має робити далі. Він був радий, що щасливо пережив свій судний день і тепер можна не поспішати. Міркуючи так, але нічого не придумавши, він вирішив, що краще зранку щось вирішити, ліг на землю під деревом і заснув. Спав він довго, а коли прокинувся і протер очі, то побачив, що якийсь вогонь блимає неподалік. Приглянувся він, розгледів маленьку хатинку в лісі та пішов прямо до неї. Там його зустрів сивий відлюдник, який ласкаво привітав хлопця, тут же дав йому поїсти, щоб підживився, й каже:

«Милий сину, бачу, ти заблудився в цьому страшному лісі, зголоднів. Їж і набирайся сили».

Янек не став чекати, щоб його просили двічі, їв підряд усе, що було перед ним. Після того розповів відлюдникові про все, що з ним трапилось. А пустельник йому каже: «Янеку, ти добра душа. Будеш моїм спадкоємцем. Ходімо зі мною». Узяв пустельник його за руку, відвів за хатинку неподалік у ліс, де була викопана яма.

«Тут є гріб мій, – сказав він, показуючи на яму, – я помру через три дні. Залишся на шість днів, щоб помолитись за мене і поховати. Прошу тебе не задарма це зробити».

Коли повернулись до хати, пустельник витяг з кутка невелику чорну шапку, подав її Янеку і промовив: «Цю шапку візьми від мене на пам'ять. Вона має чарівну силу: якщо її вдягнеш на голову, станеш невидимим».

Янек взяв шапку, а пустельник приніс йому ще невелику сумку та й каже: «Візьми й сумку цю. Вона теж чарівна: як захочеш щось у неї покласти чи заховати, то ввійде все, хоч велике, хоч мале». А потім знову відійшов, приніс палицю і сказав: «Візьми і цю палицю. Коли направиш її куди хочеш та промовиш: хочу бути там-то, вмить будеш там, де забажаєш».

На третій день пустельник помер. Янек поховав його, помолвився й пішов своєю дорогою.

Ішов він через ліс довго, сам не знаючи куди. Аж раптом згадав, що несе подаровану чарівну палицю, направив її, сказав: «Хочу бути на краю лісу» – і вмить опинився на узліссі.

«Добру справу зробив пустельник», – промовив Янек та й попрямував далі.

Йшов він, ішов, аж дістався до одного великого міста, де правив король зі своєю дружиною. Королева була надзвичайно красива, і чоловік її дуже кохав. Але він мав одну проблему: ніяк не міг зрозуміти, як щоночі королева стільки черевиків зношує, адже кожного разу вона потребувала дванадцять пар. Розпитував її король, що вона робить, що стільки черевиків їй треба, але вона не признавалася. Тоді король оголосив на все королівство: хто дізнається, де королева буває щоночі та зношує дванадцять пар черевиків, той дістане руку королівни і півкоролівства, а той, хто спробує і не дізнається, – втратить голову.

Почув це Янек і пішов до королівського палацу. Там уже було багато панів великих, які зголосилися дізнатись усе про королеву, і кожен з них приніс із собою дванадцять пар міцних і підбитих черевиків. Прийшов Янек до короля і каже: «Милостивий королю, я чув, що ви хочете дізнатись все про королеву, а хто дізнається, тому віддасте свою доньку і півкоролівства. Дозвольте й мені спробувати на цих умовах».

Король посміхнувся, а панство навколо розсміялось:

«Янеку нерозумний, куди ти прешся? Як ти кудись дійдеш, якщо сам маєш черевики діряві?»

Але Янек не відступався і просив короля, щоб той дозволив йому спробувати дізнатись, де королева щоночі стоптує черевики. Попросив також, щоб дозволили йому лягти в сусідній кімнаті біля спальні короля. І коли отримав той дозвіл, негайно пішов туди і ліг спати на ліжко.

Решта панів, які брали участь у змаганні, вже звечора ходили сходами й коридорами королівського палацу, чекаючи на королеву, щоб дізнатися, куди